

**Kvalitetsvurdering af
Østfyns Museer**

2015

Indhold

Kulturstyrelsens samlede vurdering	3
Fakta om Østfyns Museer	5
Kvalitetsvurderingens fokusområder	6
Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse	6
Ressourcegrundlag	8
Forskning	11
Formidling	12
Samlingsvaretagelse	16
Museumslovens kapitel 8	19
Museets fremtid	20
Baggrund	21
1. Kvalitetsvurderingsforløbet på Østfyns Museer	21
2. Om Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger	22

Kulturstyrelsens samlede vurdering

Denne kvalitetsvurderingsrapport følger op på Kulturstyrelsens kvalitetsvurdering af Kertemindeegnens Museer i 2004 og gør status for udviklingen og kvaliteten af Østfyns Museers arbejde.

Det er Kulturstyrelsens samlede vurdering, at Østfyns Museers opgavevaretagelse er meget tilfredsstillende.

Kulturstyrelsen konstaterer, at museet har fulgt tilfredsstillende op på forhold, der blev påpeget ved kvalitetsvurderingen af Kertemindeegnens Museer i 2004. Der er dog fortsat potentiale for forbedring af især bevaringsindsatsen.

Østfyns Museer arbejder professionelt og målrettet med fortsat kvalitativ forbedring og udvikling af den samlede virksomhed. Museet er en betydelig og aktiv aktør i begge kommuner (Nyborg og Kerteminde) og har de senere år mobiliseret en væsentlig lokal forankring med solid opbakning fra kommunerne og ikke mindst borgerne (frivillige og museumsforeninger), og tillige væsentlig støtte til museets udviklingsprojekter.

Med undtagelse af dele af bevaringsområdet varetager Østfyns Museer de museale opgaver på et højt niveau. Formidlingen er omfattende, differentieret og varieret, og museets visioner og planer for udvikling af alle sine primære besøgssteder er for hovedparten finansieret. Museet bedriver en omfattende forskningsvirksomhed, herunder i formaliseret samarbejde med universiteter, og museet er ajour med at omlægge fra analog til digital registrering. Museet mangler dog at indberette sin arkæologiske samling til det centrale kulturarvsregister, og det har en udfordring med at sikre bedre bevaringsforhold for samlingen. Men også her opleves opbakning og forståelse fra de to kommuner til museets planer. Organisatorisk har museet siden fusionen i 2009 med succes skabt en enhedsorganisation, der integrerer museets forskellige fagligheder på tværs af de to tidligere institutioner og traditionelle afdelinger. Der er et potentiale for fortsat organisatorisk integration – bl.a. hvad angår bestyrelsessammensætning.

Kvalitetsvurdering i 2004

Kertemindeegnens Museer blev kvalitetsvurderet af Kulturstyrelsen i 2004. Styrelsen pegede bl.a. på følgende udfordringer i rapporten fra 2004:

- Manglende definition af faglig profil inden for ansvarsområdet
- Behov for at styrke formidling og indsamling inden for nyere tids kulturhistorie
- Utilstrækkelig varetagelse af bevaringsopgaven, herunder ringe magasinforhold.

Kulturstyrelsen anerkendte også museets udvikling, herunder særligt indsatsen om Johannes Larsen Museet og bevaring af Ladbyskibet, museets evne til at tiltrække fondsmidler samt museets betydelige forsknings- og publiceringsvirksomhed.

Kvalitetsvurderingsrapporten fra 2004 kan læses her:

http://www.kulturstyrelsen.dk/fileadmin/user_upload/kulturarv/museer/Kertemindeegnens_Museer.pdf

Der er siden denne kvalitetsvurdering sket en væsentlig udvikling både i de lovmæssige krav (driftstilskudslov fra 2010 og ny museumslov fra 2012) og de kvalitative standarder for museernes virksomhed (bl.a. div. udredninger, strategier mv., der sætter mål for museernes faglige opgavevaretagelse, organisation og ledelse). Der er tale om krav og standarder om øget økonomisk og faglig bæredygtighed og professionalisering af den samlede museumsvirksomhed, som har ændret Kulturstyrelsens grundlag for vurdering af museernes virksomhed. Styrelsens dokument "Krav og anbefalinger til statsanerkendte museer" afspejler disse ændringer.

Denne opfølgning på kvalitetsvurderingen i 2004 skal ses på baggrund heraf.

Fakta om Østfyns Museer

Østfyns Museer er et statsanerkendt museum med ansvar for kunsthistorie og kulturhistorie (ældste tider til nutid) i Kerteminde og Nyborg kommuner.

Museet er resultat af en fusion i 2009 mellem to tidligere selvstændige statsanerkendte museer; Kertemindeegnens Museer (oprettet i 1937 og statsanerkendt i 1983) og Nyborg Museum (oprettet i 1914 og statsanerkendt i 1984). Østfyns Museer en selvejende institution.

Nyborg Kommune og Kerteminde Kommune er museets offentlige hovedtilskudsydere med årlige driftstilskud på 4,25 mio. kr. henholdsvis 4,75 mio. kr.. Da Kerteminde Kommune således bidrager med det højeste tilskud, er det i henhold til driftstilskudsloven også Kerteminde Kommune, der formelt har ansvar som økonomisk tilsynsførende myndighed.

Museet støttes bl.a. af to museumsforeninger; Museumsforeningen for Kerteminde og Omegn og Nyborg Museumsforening. Foreningerne har tilsammen ca. 3.300 medlemmer.

Museet omfatter fem primære besøgssteder:

- Nyborg Slot
- Vikingemuseet Ladby
- Johannes Larsen Museet
- Borgmestergården i Nyborg
- Farvergården i Kerteminde.

Hertil kommer Toldboden i Kerteminde, som anvendes til særudstillinger, Høkeren i Kerteminde, der er en museumsbutik (krambod med autentisk varesortiment), museumsskibet Rylen og museumsjollen Johanne. Endelig er museet inddraget i formidling af Bytoften (oldtidslandskab/vikingetid) – dog pt uafklaret efter brand i sommeren 2014 – samt Hindsholm Egnsmuseum.

Kerteminde Byhistoriske Arkiv er en integreret del af Østfyns Museer. Arkivalierne understøtter museets arbejde, men de er ikke en del af museets samling og er dermed ikke omfattet af museumslovens bestemmelser. Arkivets opgavevaretagelse indgår derfor ikke i nærværende kvalitetsvurdering.

Nøgletal for museet 2014

- Museets samlede omsætning var på 18,3 mio. kr.
- Museet rådede over 42 årsværk, heraf 12 videnskabelige årsværk.
- Museet havde godt 128.000 brugere (ekskl. Arkivets brugere).

Kvalitetsvurderingens fokusområder

Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse

a. Arbejdsgrundlag

Kulturstyrelsen anbefalede i 2004, at museet i sine vedtægter skulle præcisere hovedtræk inden for ansvarsområdet (definere museets faglige profil i forhold til det øvrige museumslandskab).

- Museets vedtægtsbestemte faglige ansvar er kunsthistorie og kulturhistorie fra ældste tider til nu i Nyborg og Kerteminde kommuner. Museets faglige profil inden for ansvarsområdet er ikke nærmere defineret i vedtægterne. I arbejdsplan 2011-14 angiver museet, at en maritim linje er et gennemgående træk i den faglige opgavevaretagelse. Denne angivelse er ikke gengivet/videreført i hverken mission, vision eller ny arbejdsplan. Vedtægterne, der senest er revideret i 2008, afspejler ikke gældende driftstilskudslov og museumslov.
- I forhold til faglig profil oplyser museet, at det i videst muligt omfang har fokus på at arbejde tværfagligt – på tværs af kunst, kultur og natur og med inddragelse og samspil med det omgivende kultur- og naturlandskab. Hertil kommer, at tre overordnede temaer – det maritime, magtens landskab samt kunst og natur – er centrale på tværs af ansvarsområdet. Dette er alene afspejlet i museets praksis – ikke i strategisk grundlag mv.
- Museet har et strategisk grundlag for sin virksomhed i form af mission og vision. Det har desuden formuleret delvisioner/-strategier for den videre udvikling af nogle af museets primære besøgssteder (Nyborg Slot, Vikingemuseet Ladby, Borgmestergården og Farvergården). For den faglig opgavevaretagelse er der for visse dele udarbejdet politik (indsamling nyere tid) og retningslinjer (registrering). Ellers er målsætninger formuleret i museets arbejdsplan 2015. Museet har ikke en nedskrevet strategi for den samlede virksomhed, der skaber sammenhæng mellem mission, vision og den faglige opgavevaretagelse samt museets ressourcegrundlag og organisation.

b. Organisation

- Østfyns Museer blev etableret i 2009 som følge af fusion mellem Kertemindeegnens Museer og Nyborg Museum. Alle afdelinger/besøgssteder tilknyttet de to oprindelige museer er fastholdt. Museet omfatter i dag i alt ni besøgssteder samt to skibe.
- Museet har skabt en enhedsorganisation, der sikrer integration af museets mange besøgssteder og medarbejdergrupper, hvor museets forskellige fagligheder er organiseret på tværs af de tidligere institutioner og traditionelle afdelinger. Der er etableret en række tværfaglige afdelinger og funktioner for hhv. samlinger og kommunikation, kulturhistorie, landskab og arkæologi samt for museets tre fyrtårne; Vikingemuseet Ladby, Nyborg Slot og Johannes

Larsen Museet. Der er tilrettelagt strukturer og procedurer for ledermøder, afdelingsmøder og personalemøder mv., der sikrer den nødvendige koordinering, videndeling mv.

- Ud over et ensartet grafisk design, skiltning for museet og fælles folder over museets forskellige afdelinger mv., er museets frontpersonale på de enkelte besøgssteder instrueret i at gøre brugerne opmærksomme på museets øvrige tilbud. Der er fortsat potentiale for at tydeliggøre museets sammenhængskraft og sammenhængen og synergien mellem afdelinger og besøgssteder.
- Museet har to museumsforeninger, der knytter sig til hhv. det tidligere Kertemindeegnens Museer og Nyborg Museum. Begge foreningers formål er (ifølge deres vedtægter) fortsat knyttet til de respektive kommuner og oprindelige museer. De to foreningers kontingenter og nogle af deres tilbud er harmoniseret. Museumsforeningen for Kerteminde og Omegn har ca. 2.600 medlemmer fordelt på ca. 2.100 medlemskaber. Nyborg Museumsforening har ca. 700 medlemmer fordelt på ca. 500 medlemskaber.

c. Ledelse

- Museets bestyrelse har ti medlemmer, heraf én kvinde og ni mænd. Gennemsnitsalderen er 61 år. Bestyrelsen er sammensat af tre repræsentanter fra hver af de to museumsforeninger og to repræsentanter fra hver af de to kommuner (byråd). Der er ikke opstillet særlige udpegningskriterier med henblik på at sikre relevante og professionelle kompetencer i bestyrelsen. Bestyrelsen synes i højere grad at være sammensat ud fra interessentforhold fra fusionen fremfor kompetencer. Der er etableret et formandskab som sparringspartner for den daglige ledelse.
- Museets daglige drift ledes af en ledelsesgruppe bestående af museumsdirektøren og to afdelingsledere.
- Kulturministeriets ”Anbefalinger for god ledelse af selvejende kulturinstitutioner” har været drøftet i museets bestyrelse, men det har indtil videre ikke været relevant at ændre på den eksisterende bestyrelsessammensætning. Det er museets vurdering, at bestyrelsen samlet set afspejler en relevant og nødvendig kombination af interessenter og kompetencer og aktuelt besidder relevante kompetencer i forhold til museets drift og udvikling.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har en væsentlig lokal forankring i form af et meget stort antal medlemmer af de to museumsforeninger.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har formuleret et strategisk grundlag for sin virksomhed, del-strategier for den videre udvikling af dele af museet samt målsætninger mv. for den faglige opgavevaretagelse – om end dette ikke afspejler museets faglige profil
- at museet efter fusionen har skabt en enhedsorganisation, der integrerer museets fagligheder på tværs af de oprindelige enheder.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet ikke har tydeliggjort en klar faglig profil for sit virke, og ikke har en nedskrevet strategi for den samlede virksomhed
- at museets to museumsforeninger ikke begge har til formål at understøtte det samlede Østfyns Museer
- at museets bestyrelse i højere grad synes at være sammensat ud fra interessentforhold fremfor relevante og nødvendige kompetencer.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet tydeliggør sin faglige profil inden for ansvarsområdet (kunsthistorie og kulturhistorie), herunder definerer en (faglig) rød tråd i museets samlede faglige virke
- at museet med afsæt i mission og vision udarbejder en strategi for den samlede virksomhed, der klargør museets faglige profil og sikrer bedre og mere tydelig sammenhæng og synergi, herunder sammenhæng mellem museets forskellige besøgssteder. Strategien bør tillige sikre sammenhæng til museets organisation og ressourcegrundlag
- at museet reviderer og opdaterer sine vedtægter, så de afspejler gældende lovgivning. Til inspiration henvises til Kulturstyrelsens skabelon for standardvedtægter på styrelsens hjemmeside
- at museets bestyrelse til stadighed overvejer sin størrelse og sammensætning, herunder behovet for opstilling af udpegningskriterier med henblik på at sikre relevante og nødvendige kompetencer i forhold til museets videre drift og udvikling samt uafhængighed af særinteresser
- at museet fortsat prioriterer at arbejde for at sikre sin lokale forankring, men overvejer at opfordre sine støtteforeninger til at have fælles formål om at understøtte den samlede museumsvirksomhed.

Ressourcegrundlag

a. Økonomi

- Museets samlede indtægter i 2014 var på 18,3 mio. kr. Indtægterne fordelte sig således:
 - Tilskud fra staten: 3,43 mio. kr.
 - Tilskud fra kommuner:
 - Nyborg 4,25 mio. kr.

- Kerteminde 4,74 mio. kr. (incl. ca. 1,0 mio. kr. i kommunemoms)
 - Ikke-offentlige tilskud: 0,50 mio. kr.
 - Egenindtjening: 5,44 mio. kr.
- Museets egenkapital udgjorde ultimo 2014 12,7 mio. kr., hvoraf hovedparten er bundet i museets bygninger. Museets likvide beholdninger udgjorde ca. 1,0 mio. kr. Museet har langsigtede gældsforpligtelser (lån i bygninger) på 2,2 mio. kr.
- Museet har over de seneste år gennemsnitligt opnået ca. 1,7 mio. kr. årligt i ikke-offentlig støtte til museets drift. Hertil kommer væsentlige kommunale projektilskud og fondstilskud til museets forskellige udviklingsprojekter. Senest til restaurering og nyudvikling af museet på Nyborg Slot og Borgmestergården.
- Der er i 2009 indgået en driftsoverenskomst mellem museet og de to kommuner, der fastlægger ansvar og forpligtelser i forhold til museets bygningsmasse, og herudover beskriver museets lovmæssige grundlag og ansvar (museumslov) – stort set svarende til museets gældende vedtægter. Museet oplyser, at Nyborg Kommune desuden varetager museets IT-drift. Dette fremgår ikke af driftsoverenskomsten.

b. Medarbejdere

- Museet rådede i 2014 over 42 fastansatte årsværk, heraf 12 videnskabelige årsværk – fem på ph.d.-niveau. Ca. syv årsværk blev varetaget af fastansatte i jobtilbudsordninger.
- Anslået udføres 35 årsværk af frivillige, der aktivt er engageret i driften af museet - organiseret i forskellige laug. Museet indgår samarbejdsaftale med hver enkelt frivillig tilknyttet museet. En aftale, der beskriver rammer, opgaver, forventninger, sikkerhed mv. Museet investerer desuden ressourcer i opkvalificering gennem kurser og undervisningsforløb, hvor de frivillige introduceres til forskellige sider af et museums arbejde.

c. Bygninger

I kvalitetsvurderingen fra 2004 peger Kulturstyrelsen på Farvergårdens mindre egnethed til udstillingsformål.

- Der er ikke sket reduktion i museets samlede bygningsmasse siden fusionen i 2009. Museet har aktivt forholdt sig til relevansen og nødvendigheden af at opretholde den samlede bygningsmasse, herunder særligt de enkelte besøgssteder knyttet til de oprindelige museer.
- Museet råder samlet set over 14 bygninger/bygningskomplekser til udstillinger/formidling, magasiner, administration mv. Hovedparten er ejet af museet eller kommunerne - med undtagelse af Nyborg Slot (ejet af staten) og magasinbygning i Dalby (privatejet) - og mange af

bygningerne er fredede. Museet har den fulde drifts- og vedligeholdelsesforpligtelse ved egne bygninger og delvist ved de øvrige bygninger.

- Den samlede bygningsmasse fremstår velholdt. Bygninger er løbende blevet renoveret ind- og udvendigt. Der foreligger ikke en samlet prioriteret bygningsvedligeholdelsesplan. Særskilt plan med systematisk bygningsyn foreligger for Nyborg Slot.
- Bevaringscenter Fyn peger på bevaringsmæssige udfordringer i forhold til bl.a. klima, lys, rengøring og skadedyr ved dele af den bygningsmasse, som museet benytter, jf. nærmere herom i afsnit om bevaring.
- I 2014 udgjorde museets samlede udgifter til bygningsdrift og -vedligehold ca. 12 % af museets udgifter. Dette dækker ikke behovet i forhold til større restaureringsarbejder, hvortil der søges om særskilte tilskud, som museet har haft succes med at opnå.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har et bæredygtigt økonomisk ressourcegrundlag med væsentlige tilskud og god opbakning fra både Nyborg og Kerteminde kommuner, stabil egenindtjening og i væsentligt omfang opnår supplerende tilskud til museets udviklingsprojekter
- at over en fjerdedel af museets fastansatte medarbejdere har en museumsfaglig, videnskabelig baggrund, heraf fem på ph.d. niveau
- at museet har meget stor grad af lokal forankring med mange frivillige, der i betydeligt omfang understøtter og bidrager til museets virke, og at museet har lagt det frivillige arbejde i formelle rammer gennem samarbejdsaftaler, organisering i laug og opkvalificeringsforløb.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har indgået en driftsoverenskomst med de to tilskudsgivende kommuner, om end indholdet ikke synes at være dækkende og ej heller afspejler gældende lovgivning (museumslov og driftstilskudslov), som museet er omfattet af
- at museets bygningsmasse fremstår velholdt, og at der trods omfanget kun anvendes 12 % af budgettet på bygningsdrift og -vedligehold.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet ikke har en prioriteret plan for bygningsmassens vedligeholdelse.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet i samråd med de to kommuner reviderer og opdaterer driftsoverenskomsten, så den afspejler gældende opgave- og ansvarsfordeling samt forventningsafstemning

- at museet – i dialog/koordineret med de øvrige ejere af museets bygninger – udarbejder en samlet prioriteret plan for bygningsmassens vedligeholdelse
- at museet fortsat prioriterer fastansættelse af videnskabelige medarbejdere, der kan bidrage til fastholdelse af viden i institutionen og til kvalificering og udvikling af museets samlede opgavevaretagelse. Og at museet fortsat prioriterer at investere ressourcer i at fastholde sin stærke lokale forankring med væsentlig opbakning fra et stort antal frivillige.

Forskning

Museet er forpligtet til at forske inden for sit ansvarsområde og stille sin viden til rådighed for omverdenen. Museets forskning er videnskabeligt arbejde baseret på faglige problemstillinger relateret til museets ansvarsområde.

I kvalitetsvurderingen fra 2004 anerkender Kulturstyrelsen museets omfattende forskningsprogram og betydelige publiceringsvirksomhed.

- Museet har i perioden 2011-15 produceret et omfattende antal forskningsarbejder (over 60). Af disse lever 28 op til det almene forskningsbegrebs kriterier, heraf seks indenfor kunsthistorie, 18 inden for nyere tids kulturhistorie og fire inden for forhistorie. Forskningen er publiceret i differentierede typer af publikationer og i relevant medier – nationalt og i et vist omfang internationalt. Langt hovedparten af de øvrige forskningsarbejder er publiceret i museets to egne årsskrifter – *Cartha* og *Nyborg - før og nu*. De to årsskrifter knytter sig til de to oprindelige museer.
- Museet har ikke en forskningsstrategi for det samlede ansvarsområde. Mål og planer for forskning og undersøgelser inden for ansvarsområder fremgår af museets arbejdsplan 2015.
- Museet indgår i stort omfang i relevante faglige netværk og samarbejder med andre museer og vidensinstitutioner – nationalt og internationalt, herunder bl.a. i regi af KulturarvFyn, div. museumspuljer, Newcastle of the World, Reformationshistorisk Netværk, Association og Castle and Museums around the Baltic Sea, Nationalmuseet, Vikingeskibsmuseet, Odense Bys Museer. Museet er aktiv med at arrangere og afholde forskningsseminarer, -symposier mv. Museet har tillige indgået formaliseret samarbejde med relevante universiteter om museets arbejde med Nyborg Slot og Vikingemuseet Ladby (Syddansk Universitet, Århus Universitet). I forhold til kunsthistorien og Johannes Larsen Museet har museet indgået formaliseret samarbejde og arbejdsdeling med Faaborg Museum, og samarbejder i øvrigt i stort omfang med en lang række museer landet over.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet i væsentligt omfang bedriver forskning efter det almene forskningsbegreb inden for det samlede ansvarsområde
- at museets forskning publiceres dels i differentierede typer af publikationer, dels i relevante faglige medier nationalt og internationalt
- at museet indgår i relevante faglige netværk og samarbejder nationalt og internationalt, og har indgået formaliseret samarbejder med universiteter.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet ikke har en nedskrevet strategi for den samlede forskningsindsats.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet - som led i udarbejdelsen af en strategi for den samlede virksomhed - formulerer strategi og mål for den samlede forskningsindsats niveau og udvikling, herunder fx om forskningsproduktion, publicering, samarbejder, forskningstid, kompetenceudvikling og ressourceanvendelse
- at museet overvejer hensigtsmæssigheden (og ressourceforbrug) ved opretholdelse af to adskilte årsskrifter
- at museet overvejer, hvorledes en større del af museets forskning kan underkastes ekstern fagfællebedømmelse, herunder fx ved at søge om optagelse af museets årsskrift(er) på en autoritetsliste under den bibliometriske forskningsindikator.

Formidling

Museet er forpligtet til at formidle sit ansvarsområde for offentligheden. Gennem formidling bringer museet sin forskningsbaserede viden i spil i institutionen, i forhold til borgerne og det omgivende samfund.

a. Formidling

I kvalitetsvurderingen fra 2004 anerkender Kulturstyrelsen museet for sin betydelige indsats med bevaringen og udbygningen af Johannes Larsen Museet samt sikring og bevaring af Ladby-skibet. Men styrelsen bemærker også, at formidlingen af nyere tids kulturhistorie i Farvergården er utidssvarende.

- Museets formidling tager i dag afsæt i ni besøgssteder i Nyborg og Kerteminde kommuner. Museet bedriver en omfattende og varieret formidlingsvirksomhed rettet mod forskellige brugergrupper. Formidlingen sker gennem udstillinger, events, aktivitets/værkstedsdage, markeder, byvandring, undervisning, omvisninger, levendegørelse, åbne værksteder, foredrag, koncerter, info-foldere, publikationer samt via hjemmeside, apps, QR-koder, sociale

medier mv. Museet har desuden fokus på til stadighed at iværksætte nye og utraditionelle formidlingstiltag – fx formidling om Nyborg på øl-etiketter, og søger konsekvent at involvere/indtænke borgere/lokalbefolkningen i udviklingen af museets projekter.

- Formidlingen varierer fra ubemandede besøgssteder (Bytoften) over nyudviklet formidling med brug af nye medier (Vikingemuseet Ladby, Johannes Larsen) og formidling af resultat af aktuel udgravning (Nyborg Slot), til formidling gennem levendegørelse, åbne værksteder og brugerinddragende hands-on aktiviteter (div. laug aktiviteter (syning af dragter og Ladbytapet, skibsbyggeri), Vikingemuseet Ladby, Nyborg Slot, Borgmestergården, Farvergården, Høkeren). Museet arbejder til stadighed med udvikling og fornyelse af udstillinger og formidlingsaktiviteter/-tilbud. Nogle af museets udstillinger er således af nyere dato (2007, 2011, 2013 og 2015), mens de ældste er fra 1980'erne med enkelte fornyelsesindsatser (Farvergården og Borgmestergården).
- Der foreligger planer for fornyelse af museets kulturhistoriske udstillinger, herunder udvikling af Nyborg Slot, Borgmestergården og Farvergården (finansieret), udvikling af Vikingemuseet Ladby (helhedsplan vedtaget/opbakning og deltagelse fra Kerteminde Kommune). Der lægges i planerne bl.a. op til en kronologisk formidling af kulturhistorien i hhv. Nyborg og Kerteminde kommuner (i Borgmestergården og Farvergården) og en sammenhængende fortælling om slots- og byhistorie ved Nyborg Slot og Borgmestergården.
- En folderserie i ensartet design introducerer til de enkelte besøgssteder. Der er ikke nogen sammenhængende fortælling, der binder alle museets forskellige besøgssteder sammen.
- Museet har ikke en nedskrevet strategi for den samlede formidlingsindsats, men har formuleret særskilte visioner og strategier for udvikling af formidlingen på hhv. Nyborg Slot, Vikingemuseet Ladby, Borgmestergården og Farvergården. Mål for museets øvrige formidling fremgår af arbejdsplan 2015.
- Museet indgår i stort omfang i relevante faglige netværk og samarbejder med andre museer og institutioner om sin formidling og udvikling heraf.

b. Undervisning

- Museet har i samarbejde med skoler på Østfyn udviklet et omfattende undervisningsforløb "Mit Østfyn" for alle børn og unge i forhold til museets fem primære besøgssteder (Nyborg Slot, Johannes Larsen Museet, Vikingemuseet Ladby, Borgmestergården og Farvergården). Forløbene er tilpasset lærerplaner og trinmål og er gjort obligatorisk for alle elever på 3.-6. klassetrin. De to kommuner dækker transportudgifter. Der gennemføres ca. 140 forløb om året.
- Museet arbejder på en videreudvikling af "Mit Østfyn" i forhold til ungdomsuddannelser.

- Museet har fastansatte medarbejdere med kompetencegivende uddannelse inden for formidling, herunder didaktiske og pædagogiske kompetencer.

c. Museets brugere

- Museet havde i 2014 i alt 128.268 brugere fordelt på museets fem primære besøgssteder - godt 40.000 på Johannes Larsen Museet, knap 30.000 på hhv. Nyborg Slot og Vikingemuseet Ladby, knap 20.000 på Farvergården og godt 7.000 på Borgmestergården. Det er en stigning på over 10.000 brugere i forhold til 2013.
- Museet deltager i Den Nationale Brugerundersøgelse på tre besøgssteder – Nyborg Slot, Johannes Larsen Museet og Vikingemuseet Ladby. Museet bør også deltage i undersøgelsen på Farvergården og Borgmestergården, idet disse besøgssteder er bemandede og har over 7.000 brugere.
- Museet har indtryk af, at Den Nationale Brugerundersøgelse underrepræsenterer udenlandske besøgende. Derfor supplerer museet med egne brugerundersøgelser, som det mener, giver et mere retvisende billede.
- I 2014 blev der ikke indsamlet/indleveret spørgeskemaer for Vikingemuseet Ladby. Der foreligger således ingen afdelingsrapport. Museet har for 2015 iværksat nye tiltag for at sikre indsamling af det nødvendige antal (mindst 250).
- For Nyborg Slot blev der indsamlet for få skemaer til, at der kan gives valide resultater på alle undersøgelsesparametre. På det overordnede niveau viser undersøgelsen for Nyborg Slot, at den samlede vurdering af museumsoplevelsen ligger på niveau med gennemsnittet for landets øvrige statsanerkendte museer. Undersøgelsen viser endvidere, at museet ligger på niveau eller under gennemsnittet på alle undersøgelsesparametre. 98 % af brugerne har bopæl i Danmark, herunder 18 % i egen kommune, 48 % i den øvrige region og 34 % i det øvrige Danmark. De få udenlandske turister (i alt 2 %) kommer fra andre europæiske lande end Tyskland og Norden. Andelen af brugere i aldersgruppen hhv. 14-29 år og 30-39 år er 26 % og 43 %, hvilket er markant over gennemsnittet i forhold til landets øvrige museer. 31 % af brugerne er over 50 år, hvilket er en del lavere end landsgennemsnittet. 52 % er kvinder, og 73 % af brugerne har en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse.
- På Johannes Larsen Museet viser undersøgelsen, at den samlede vurdering af museumsoplevelsen ligger over gennemsnittet for landets øvrige statsanerkendte museer. Undersøgelsen viser endvidere, at museet ligger over på niveau eller under gennemsnittet på alle undersøgelsesparametre. Museet vurderes særligt højt på atmosfæren. 99 % af brugerne har bopæl i Danmark, herunder 4 % i egen kommune, 35 % i den øvrige region og 61 % i det øvrige Danmark. De få udenlandske turister (i alt 1 %) kommer fra andre europæiske lande end Tyskland og Norden. Andelen af brugere i aldersgruppen hhv. 14-29 år og 30-39 år er 6

% og 14 %, hvilket er markant under gennemsnittet i forhold til landets øvrige museer. 79 % af brugerne er over 50 år, hvilket er en del over landsgennemsnittet. 72 % er kvinder, og 84 % af brugerne har en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet bedriver en omfattende og differentieret formidlingsvirksomhed i og uden for museet med brug af varierede og eksperimenterende formidlingsformer målrettet forskellige målgrupper
- at museet og dets formidling har et stort antal brugere
- at museet i væsentligt omfang har opnået såvel kommunal som fondsmæssig opbakning og tilskud til sine udviklingsprojekter.

Det er tilfredsstillende:

- at der løbende er sket udvikling og fornyelse af museets formidling
- at museet har et stort antal undervisningstilbud koordineret med lærerplaner og trinmål, der benyttes i stort omfang, og som er gjort obligatorisk, og med opbakning fra kommunerne
- at museet indgår i relevante faglige netværk og samarbejder.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet ikke har en nedskrevet strategi for sin samlede formidlingsindsats
- at museet ikke har undervisningstilbud til elever fra ungdomsuddannelser.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at der er så stor variation i museets deltagelse i Den Nationale Brugerundersøgelse.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet - som led i udarbejdelsen af en strategi for den samlede virksomhed – formulerer strategi og mål for den samlede formidlingsindsats, herunder integrerer sine delstrategier for udvikling af dele af museet og præsenterer sammenhængen i ansvarsområdet og mellem de forskellige besøgssteder
 - at museet prioriterer også at udvikle undervisningstilbud i forhold til ungdomsuddannelser
 - at museet deltager i Den Nationale Brugerundersøgelse på alle bemandede besøgssteder med over 7.000 brugere - og at museet sikrer, at der samles tilstrækkeligt med spørgeskemaer ind på de udvalgte uddelingssteder.
-

Samlingsvaretagelse

a. Indsamling

Museet er forpligtet til systematisk at indsamle genstande og anden dokumentation inden for sit vedtægtsbestemte ansvarsområde. Indsamlingen skal være baseret på en aktiv, men restriktiv praksis, der udspringer af museets forskning.

I kvalitetsvurderingen fra 2004 anbefaler Kulturstyrelsen, at museet styrker sin indsats for indsamling af nyere tids kulturhistorie.

- Museet har en nedskrevet indsamlingspolitik for nyere tids kulturhistorie. Der foreligger ikke tilsvarende politikker for det øvrige ansvarsområde (kunst og arkæologi). Satsningsområder, prioriteringer, principper mv. for indsamlingen er defineret i museets arbejdsplan 2011-14, men er ikke videreført/angivet i arbejdsplan 2015 eller andetsteds.
- Museets indsamling er baseret på en restriktiv, men aktiv og faglig reflekteret praksis, der er knyttet til museets forskning og formidling. Museet koordinerer sin indsamling med andre museer, herunder bl.a. i regi af diverse puljesamarbejder og for kunst i formaliseret samarbejde/arbejdsdeling med Faaborg Museum. Der er udformet en indkomstseddel med indkomstkittering til giver og med nødvendige oplysninger.
- Museets samling omfatter ca. 33.500 inventarnumre (genstande) fordelt på oldsagssamlingen (6.000), nyere tids samlingen (26.000) og kunstværker (1.500). Tilvæksten i 2014 var på 87 numre. Museet vurderer, at dets samling dokumenterer alle centrale aspekter af museets ansvarsområde.

b. Registrering & Indberetning

Museet er forpligtet til at registrere og indberette sin samling til de centrale kulturarvsregistre: Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark (KID). Registreringen skal ske efter fastlagte standarder, der muliggør udveksling af data nationalt og internationalt.

I kvalitetsvurderingsrapporten fra 2004 konstaterer Kulturstyrelsen, at museets samling i alt væsentlighed er registreret, og at museet er indstillet på at afsætte nødvendige ressourcer til digitalisering.

- Museet har udarbejdet en lokal vejledning i registrering, og for de kulturhistoriske samlinger i både Nyborg og Kerteminde findes der omfattende redegørelser for tidligere registreringspraksis. Registreringsvejledningen omfatter dog ikke arkæologiske sager.
- Museet angiver en museumsfaglig begrundelse for indsamlingen som en del af registreringen, og museet råder over personale med relevant registreringskompetence.

- Museets samling er fuldt digitalt registreret - nyere tids kulturhistorie og kunstværker i museernes fælles registreringssystem Regin og oldsagssamlingen i Museernes Udgravningsdata (MUD).
- Kun data registreret i Regin er indberettet til de centrale kulturarvsregistre Museernes Samlinger og KID. Museet mangler således at indberette 6.000 arkæologiske inventarnumre for at opfylde sin indberetningspligt til Museernes Samlinger
- Hvad angår museets indberetning til Fund og Fortidsminder henvises til afsnittet nedenfor om Museumslovens kapitel 8.

c. Bevaring

Museet er forpligtet til at bevare sin samling for eftertiden. Bevaringsarbejdet består af såvel en præventiv som udbedrende indsats i forhold til samlingens forsknings- og formidlingsmæssige værdi. Bevaring omfatter museets magasinering, sikring, tilsyn og konservering af samlingerne.

I kvalitetsvurderingen fra 2004 bemærker Kulturstyrelsen museets ringe magasinforhold, og at museet kun i begrænset omfang følger op på konserveringsfaglige anbefalinger. Styrelsen anbefaler, at museet opgraderer sin varetagelse af bevaringen af samlingen og udarbejder en handlingsplan for tilvejebringelse af tilfredsstillende magasinforhold.

- Museet råder over fem udstillingslokaliteter og syv magasinlokaliteter. Museet er tilknyttet Bevaringscenter Fyn, som bl.a. udfører bevaringsopgaver, yder konserveringsfaglig bistand, og fører opsyn med museets samling. Bevaringscenteret har som led i denne kvalitetsvurdering afgivet en bevaringsfaglig udtalelse i forhold til museets magasiner og udstillinger.
- Hvad angår museets udstillinger peger Bevaringscenteret på udfordringer vedr. klima dels som følge af deres placering i ældre/fredede bygninger, dels manglende klimastyring, samt udfordringer vedr. lysforhold. Der er tillige visse steder fundet spor af skadedyr og konstateret utilstrækkelig rengøring. Museet har løbende iværksat forbedringstiltag. Hvad angår museets magasiner peger Bevaringscenteret på udfordringer visse steder med utilstrækkelig rengøring og sikring, ringe adgangsforhold og begrænset pladskapacitet.
- Museet har sammen med en række øvrige museer på Fyn i over 10 år arbejdet på at etablere fælles forbedrede magasin- og konserveringsforhold. Museet konstaterer og vurderer nu, at en fælles løsning ikke er realistisk. Museet har påbegyndt egne planer, som både Nyborg og Kerteminde kommuner har udtrykt opbakning til.
- Museet har ingen samlingsorienteret beredskabsplan/værdiredningsplan.

- Museet har i 2014 indberettet, at 85 % af samlingen er i hhv. formidlingseget (40 %) og stabiliseret (45 %) tilstand, og at 15 % er i hhv. behandlingskrævende (10 %) og svært skadet (5 %) tilstand.
 - Museet er i samarbejde med Bevaringscenteret i gang med at udarbejde en samlet prioriteret bevaringsplan.
-

Det er tilfredsstillende:

- at museets indsamling er baseret på en restriktiv, aktiv og faglig reflekteret praksis, og at museet har udformet procedurer for indsamlingen og koordinerer sin indsamling med andre museer
- at hele museets samling er registreret digitalt
- at museet sikrer god registreringspraksis gennem uddannet personale og nedskrevet vejledning for registreringsarbejdet, om end denne ikke dækker registrering af arkæologiske sager og kunstværker.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets indsamlingspolitik kun omfatter nyere tids kulturhistorie
- at museets registrering af oldsager kun foreligger i et udgravningssystem (MUD) og ikke i museets samlingsregister
- at kun 40 % af samlingen er i formidlingseget tilstand.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet har udfordringer med klima- og lysforhold i udstillinger, og at museet fortsat ikke har tilvejebragt tilfredsstillende magasinforhold for samlingen – om end visse forbedringstiltag er gennemført
- at museets oldsagssamling ikke er indberettet til det centrale kulturarvsregister Museernes Samlinger
- at museet fortsat ikke har en samlet prioriteret bevaringsplan og ej heller en beredskabsplan.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet udbygger sin indsamlingspolitik, så den omfatter museets samlede ansvarsområde
- at museet udbygger sin vejledning vedr. registrering, så den omfatter museets samlede registreringsarbejde, herunder også forhistorisk materiale.
- at museet – bl.a. med afsæt i Bevaringscenterets faglige udtalelse – færdiggør arbejdet sammen med Bevaringscenteret med udarbejdelse af en prioriteret bevaringsplan for såvel den præventive som udbedrende bevaringsindsats samt en beredskabsplan

- at museet prioriterer at afsætte nødvendige ressourcer til at rette op på utilstrækkelige bevaringsforhold i udstillinger, og at museet ikke længere afventer en fælles fynsk magasinløsning, men forfølger egne/nye planer for forbedring af magasinforholdene
- at museet, så snart det nye fælles registreringssystem SARA foreligger, etablerer procedurer for samling af alle inventarnumre i ét system (SARA) og derpå følgende indberetning af samtlige inventarnumre til de centrale registre (Museernes Samlinger og KID).

Museumslovens kapitel 8

De statsanerkendte kulturhistoriske museer skal gennem samarbejde med plan- og fredningsmyndighederne arbejde for, at væsentlige bevaringsværdier sikres for eftertiden.

I kvalitetsvurderingsrapporten fra 2004 konstaterer Kulturstyrelsen, at museet yder en meget tilfredsstillende indsats i forhold til planarbejdet.

- Museet varetager indenfor sit ansvarsområde opgaver i henhold til museumslovens kapitel 8, både hvad angår arkæologi og nyere tids kulturhistorie. Museet bidrager i samarbejde med kommunerne med at udpege, undersøge, dokumentere og sikre bevaringsværdier som led i den kommunale planlægning.
- Fra 1. januar 2014 skulle varetagelsen af museets arkæologiske ansvar og opgaver ske i regi af Arkæologi Sydfyn som følge af den nationale strukturændring herfor. Østfyns Museer har imidlertid først tilsluttet sig samarbejdet i Arkæologi Sydfyn i september 2015. Museet begrundet den sene tilslutning med den turbulente situation om Øhavsmuseet.
- Museet oplyser, at dialogen og samarbejdet med Nyborg og Kerteminde kommuner er god, både hvad den arkæologiske og historisk/etnologiske virksomhed angår. Samarbejdet foregår efter en god ad hoc praksis, hvor museet inddrages tidligt i planprocesser.
- På det arkæologiske område er der gennemført såvel egenfinansierede og eksternt finansierede forundersøgelser. Forskningsgravninger er gennemført ved Ladby og Nyborg Slot.
- Museet har en god praksis i varetagelsen af de administrative forhold omkring den arkæologiske virksomhed, herunder indsendelse af fagligt velbegrundede budgetter. Museet er ajour i forhold til bygherrerapporter og videnskabelige beretninger. Museet er ligeledes ajour med og har en god registreringspraksis af sine indberetninger af fundsteder til det centrale register Fund- og Fortidsminder efter Kulturstyrelsens retningslinjer herfor.

- Museet har et omfattende, differentieret og løbende formidlingsafkast af den arkæologiske virksomhed, herunder udstillinger af aktuelle fund, åbne udgravninger, artikler, nyheder mv. på hjemmeside, i pressen, på sociale medier mv. Museet har ligeledes et løbende forskningsafkast.
 - Museet har ingen nedskrevne strategier, politik, retningslinjer e.l. for den arkæologiske virksomhed.
-

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet er ajour med både bygherrerapporter, beretninger og indberetninger til Fund & Fortidsminder
- at museet har god administrativ praksis og et omfattende og aktivt formidlingsafkast og løbende forskningsafkast af den arkæologiske virksomhed.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har etableret god dialog og samarbejde med de to kommuner om den fysiske planlægning.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet først i september 2015 tilslutter sig samarbejdet i Arkæologi Sydfyn.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet i lyset af de nye krav til den arkæologiske virksomhed prioriterer at deltage aktivt i og afsætte nødvendige ressourcer til samarbejdet i Arkæologi Sydfyn
 - at museet i regi af Arkæologi Sydfyn fortsætter og videreudvikler den gode administrative praksis samt formidlings- og forskningsindsats af den arkæologiske virksomhed.
-

Museets fremtid

Museet har ingen planer om yderligere fusion med andre museer. Museet ønsker til stadighed at udbygge og udvikle forpligtende samarbejder med museer og andre parter, hvor det er relevant.

Museet har fokus på en fortsat konsolidering og udvikling af den samlede virksomhed, herunder særligt realisering af de mange planlagte og igangsatte projekter for udvikling af museets forskellige besøgssteder. Museet har endvidere fokus på at finde en holdbar magasin løsning. Endelig vil museet gå aktivt ind i den videre udvikling af samarbejdet i Arkæologi Sydfyn.

Baggrund

1. Kvalitetsvurderingsforløbet på Østfyns Museer

Kvalitetsvurderingsbesøget fandt sted den 30. september 2015

Tilstede var:

Fra museet:

Museumsdirektør Erland Porsmose

Afdelingsleder, museumsinspektør Mette L. Thøgersen

Afdelingsleder, museumsinspektør Kurt Risskov Sørensen

Afdelingsleder, museumsinspektør Janus Møller Jensen

Daglig leder af Landskab & Arkæologi, museumsinspektør Malene Refshauge Beck

Museumsinspektør Eva Becher

Fra bestyrelsen:

Jørn Tvedskov, næstformand

Martin Stenmann, bestyrelsesrepræsentant

Lars Ole Valsøe, bestyrelsesrepræsentant

Fra Kerteminde og Nyborg kommuner:

Michael Hein Petersen, chef for politik og strategi

Jan Hermansen, skole- og kulturchef

Fra Kulturstyrelsen:

Chefkonsulent Kathrine Lehmann

Specialkonsulent Eske Wohlfahrt

Praktikant Sigrid Frances Schmidt

I forbindelse med besøget blev museets udstillinger, magasiner, administrationslokaler mv. besigtiget.

2. Om Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger

Kvalitetsvurderinger er en del af Kulturstyrelsens arbejde med at understøtte en kvalitativ og professionel udvikling af museerne og deres opgavevaretagelse.

Kulturstyrelsen skal sikre, at museerne lever op til museumsloven samt de mål og standarder, der følger af politiske målsætninger for museumsområdet og samfundsudviklingen generelt.

Gennem de sidste tolv år er der gennemført en række udredninger, analyser og undersøgelser, som på forskellig vis har sigte på udvikling af kvalitet, og som bidrager til at sætte standarder for museernes virksomhed. Det drejer bl.a. sig om:

- Udredningen om bevaring af kulturarven (Kulturministeriet, 2003)
- Udredning om museernes formidling (Kulturministeriet, 2006)
- Forskningsstrategi for Kulturministeriets område (Kulturministeriet, 2004)
- Internationale evaluering af den arkæologiske virksomhed (Kulturministeriet, 2010)
- Den nationale brugerundersøgelse (Kulturstyrelsen, 2004-2014)
- God ledelse af selvejende kulturinstitutioner (Kulturministeriet, 2011)
- Udredning om fremtidens museumslandskab (Kulturministeriet, 2011)
- Kulturministeriets digitaliseringsstrategi 2012 – 2015 (Kulturministeriet, 2012)

Disse udredninger, analyser og undersøgelser indgår i Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer.

Læs mere om kvalitetsvurderinger på Kulturstyrelsens hjemmeside: www.kulturstyrelsen.dk under institutioner/museer/museumsvirksomhed/kvalitetsvurdering

Kvalitetsvurderingen indeholder Kulturstyrelsens vurderinger af og anbefalinger til museets drift og fortsatte udvikling. Kvalitetsvurderingen giver museets kommunale tilskudsydere en viden om det enkelte museums virksomhed og de rammer, museet arbejder i.

Vurderingsgrundlag

Kulturstyrelsens grundlag for at kvalitetsvurdere de statsanerkendte museer består af to dele: For det første museernes indberetninger til Kulturstyrelsen, herunder bl.a. museets vedtægter, årsberetning, oversigt over forskningspublikationer samt museets indberetning til Kulturstyrelsens museumsstatistik: "Danske museer i tal". For det andet et kvalitetsvurderingsmøde på museet, hvor museets bestyrelse og hovedtilskudsyder, der ofte er museets hjemkommune, deltagere.

Der indgår tillige en ekstern sagkyndig vurdering af bevaringsforholdene for museets samling. Den sagkyndige vurdering er indhentet af museet som led i kvalitetsvurderingen.

Kulturstyrelsen vurderer på ovenstående grundlag museets opgavevaretagelse og samlede virksomhed i forhold til fire kategorier:

- Meget tilfredsstillende
- Tilfredsstillende
- Ikke helt tilfredsstillende
- Ikke tilfredsstillende

Kulturstyrelsens vurderinger og anbefalinger samles i en rapport, der sendes til museet og museets hovedtilskudsyder.

Opfølgning

Museet skal inden for tre måneder efter modtagelsen af rapporten fremlægge en plan for, hvordan det vil følge op på Kulturstyrelsens anbefalinger. Kulturstyrelsen skal godkende opfølgningsplanen.

Et år efter godkendelse af opfølgningsplanen gennemføres et opfølgningsmøde mellem museet og Kulturstyrelsen. Museet skal forud for opfølgningsmødet redegøre skriftligt for status i museets arbejde med opfølgningen. Kvalitetsvurderingen forventes afsluttet efter opfølgningsmødet.